

ForWaRD naujienlaiškis Nr. 3

Turinys:

- Poreikių analizės rezultatai
- Projekto narių posėdis Budapešte

Daugiau informacijos rasite mūsų interneto svetainėje adresu: <http://foodrecoveryproject.eu>

Poreikių analizė

Siekiant, kad ForWaRD projekto priemonės būtų sukurtos remiantis realiais įmonių ir labdaros organizacijų poreikiais, projekto konsorciumas 2013 m. pavasarį atliko tyrimą.

Buvo nustatyti tokie tyrimo tikslai:

- atidžiai ištirti viešai skelbiamus duomenis apie maisto švaistymą ir jau egzistuojančias mokomasias programas bei medžiagą,

- suprasti įmonių padėtį, požiūrius ir taikomą praktiką maisto pertekliaus, švaistymo ir dovanojimo atžvilgiu,
- suprasti labdaros organizacijų, gaunančių ir išskirstančių perteklinius maisto produktus padėtį, požiūrius bei taikomą praktiką.

Tyrimas buvo atliekamas Čekijos Respublikoje, Vokietijoje, Graikijoje, Vengrijoje, Italijoje, Lietuvoje, Nyderlanduose bei Lenkijoje.

leškodami duomenų apie maisto švaistymą ir jau egzistuojančią mokomąją medžiagą bei programas, mes atlikome internetinį antrinės informacijos tyrimą.

Siekdami apklausti įmones bei labdaros organizacijas, mes kartu parengėme dvi atskiras anketas (vieną - maisto pramonės įmonėms, o kitą - maistą išskirstančioms labdaros organizacijoms). Tuomet konsorciumo partneriai išvertė anketą ir panaudojo įvairiais būdais, kad surinktų atsakymus.

Duomenys apie maisto švaistymą

Daugumoje šalių, kuriose buvo atliktas tyrimas, nebuvo kitų tikslų ir patikimų duomenų apie išmetamo maisto kiekius, išskyrus EUROSTATO duomenų bazėje pateiktus duomenis. Egzistuoja didelis geresnio išmetamo maisto kiekio įvertinimo/apskaičiavimo poreikis.

Mokomoji medžiaga apie maisto švaistymą

Didžioji dalis egzistuojančios mokomosios medžiagos yra skirta vartotojams (siekiama sumažinti maisto švaistymą namų ūkiuose). Mes neradome nei vienos internetinės mokomosios priemonės ar medžiagos, skirtos maisto pramonės įmonėms arba labdaros organizacijoms - projekto ForWaRD priemonės užpildys šią spragą.

Apklausa

Iš viso 151 įmonių ir 100 labdaros organizacijų atsakė į mūsų anketos klausimus internetu arba konsorciumo partnerių atliktų individualių ar telefoninių interviu metu. Apskritai, buvo lengviau kreiptis į labdaros organizacijas ir iš jų gauti atsakymus. Partneriams prirėkė daugiau kantrybės ir atkaklumo, kad gautų informacijos iš įmonių.

Lifelong
Learning
Programme

Šis projektas finansuojamas remiant Europos Komisijai. Šis leidinys (pranešimas) atspindi tik autoriaus požiūrį, todėl Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokią jame pateikiamos informacijos naudojimą.

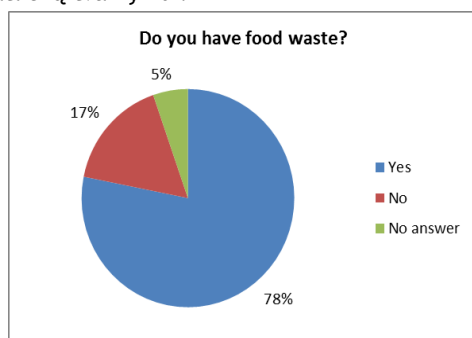
Apklauso rezultatai: įmonės

Iš viso apie pusė tyrime dalyvavusių įmonių buvo mažmeninės prekybos įmonės ir apie 40% - gamintojai.

Daugiausiai įmonių (38) buvo iš Italijos. 40% respondentų buvo mažos maisto produktais prekiaujančios įmonės, 24% MVĮ maisto gamintojai. Atitinkamai, 40% įmonių veiklą vykdo lokaliai, 33% visos šalies mastu.

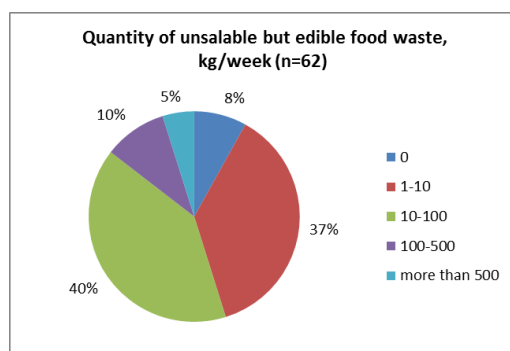
Įmonėse maisto atliekų tvarkymas vykdomas tik minimaliai:

- 78% įmonių-respondenčių nurodo, kad jose yra maisto atliekų, tačiau 40% įmonių neveda maisto atliekų kiekių apskaitos. Tik trečdalis maisto atliekų apskaitą vykdančių įmonių atnaujina duomenis kiekvieną dieną;
- 46% įmonių-respondenčių neturi raštiškos strategijos/procedūros dėl maisto atliekų tvarkymo;
- 34% įmonių nežino, kokias išlaidas jos patiria maisto atliekų tvarkymui.

1 pav.: Įmonių atsakymai apie maisto atliekų tvarkymą

Apskritai kalbant, dažniausiai (43%) iš priežasčių, dėl kurių atsiranda maisto atliekos, neskaitant gamybos (43%), įmonės nurodė rinkodarą ir planavimą (gaminamų produktų kiekio planavimą). Kalbant apie planavimą, pagrindinė problema yra tai, kad gamintojai/importuotojai negali numatyti, kokį kiekį maisto produktų jie gali parduoti. Jie užsisako/pagamina per daug maisto produktų, kurie vėliau tampa maisto atliekomis.

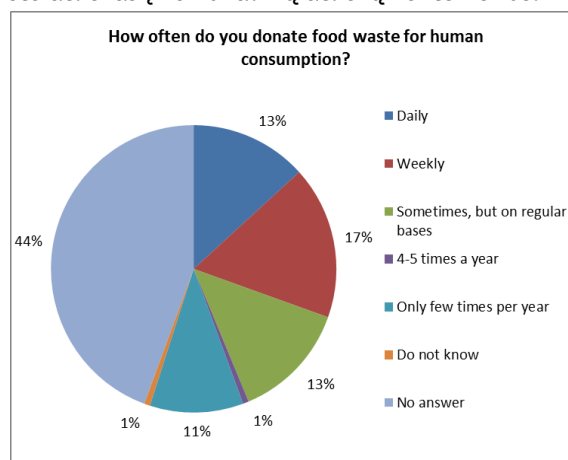

2 pav.: Įmonių atsakymai apie maisto atliekų kiekį

Respondentai mano, kad žemiau nurodyti veiksmai galėtų padėti sumažinti maisto atliekų kiekį jų įmonėje:

- geresnis pagaminamo maisto produktų kiekio planavimas (54 įmonės),
- geresnis koordinavimas ir komunikacija su pirkėjais (53 įmonės),
- geresnis koordinavimas ir komunikacija įmonės viduje, tarp skyrių (41 įmonės),
- apskaitai naudojama geresnė informacinė sistema, kuri padėtų atsekti kada, kaip ir kodėl susidaro maisto atliekos (38 įmonės).

Pusė įmonių-respondenčių praneša, kad jos dovanoja (bent jau dalį) maistui tinkamų maisto produktų pertekliaus labdaros organizacijoms, 23% atiduoda savo darbuotojams ir 18% - gyvūnams. 42 įmonės išmeta maisto atliekas į komunalinių atliekų konteinerius.

3 pav.: Įmonių atsakymai apie maistui tinkamų maisto produktų dovanojimą žmonėms

Įmonės labai pasitiki labdaros organizacijomis (mažai žino apie galimus pavojus): dauguma dovanotojų nepasirašo sutarties su labdaros organizacija, o dar didesnis skaičius dovanotojų (67) teigia, kad jos nekontroliuoja labdaros organizacijų, kurioms jos dovanoja maisto produktus.

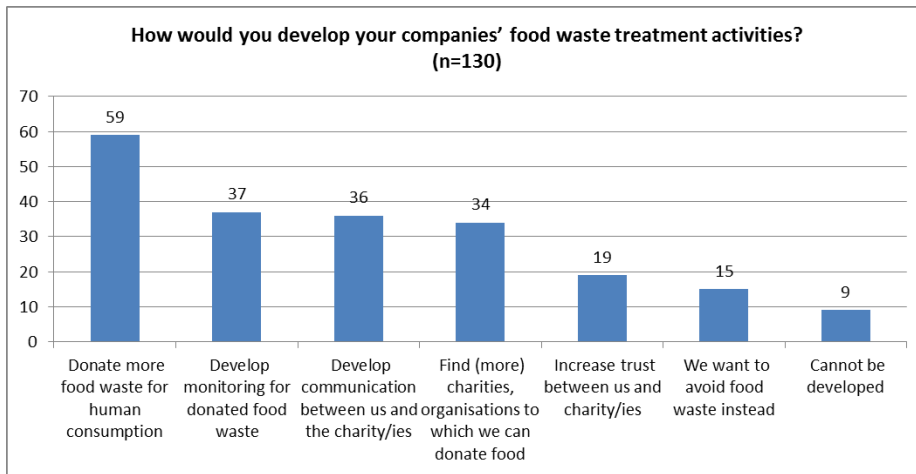
Dažniausia priežastis, dėl ko atlikę maisto produktai nepasiekia žmonių yra tai, kad jie nebėra tinkami vartojimui (pvz.: produktai suteršiami), ir kad maisto produktų galiojimo laikas pasibaigia anksčiau nei šie produktai pasiekia žmones. Taip pat nemažam įmonių skaičiui trūksta informacijos apie galimybę paaugoti maisto produktus (25), teisingas sąlygas (25), kaip paaugoti (16) ir kam atiduoti maisto produktus (11).

Kalbant apie maisto dovanojimo plėtrą:

- 59 įmonės (39% tyrimo imties) nurodė, kad jos norėtų padidinti dovanojamų maistui tinkamų produktų kiekį,
- 37 norėtų pradėti kontroliuoti dovanojamo maisto panaudojimą,
- 36 norėtų užmegzti ryšius su labdaros organizacijomis, ir
- 34 norėtų surasti daugiau labdaros organizacijų, kurioms galėtų dovanoti maistą.

Tyrimo rezultatai atskleidė, kad įmonėms dažniausiai trūksta informacijos maisto aukojimo apmokestinimo bei reglamentavimo klausimais. Rezultatai taip pat parodė, kad yra daug įmonių, kurios norėtų daugiau sužinoti apie labdaros organizacijas, kurioms galima dovanoti maisto produktus.

81% įmonių nori prisidėti prie to, kad atlikę maistui tinkami produktai būtų perduoti žmonėms, ir maždaug pusė įmonių yra pasirengusios išbandyti projekto FoRWaRd metu sukurtas priemones.

4 pav.: Įmonių atsakymai apie tai, kaip norėtų plėtoti maisto atliekų tvarkymą įmonėje

5 pav.: Įmonių atsakymai apie tolimesnį dalyvavimą projekte FoRWaRd

Apklauso rezultatai: labdaros organizacijos

37% respondentų yra maisto bankai, 36% mažos vietinės labdaros organizacijos, o likusieji - vietinės valdžios institucijos (11%) bei nacionalinės labdaros organizacijos (13%). 98% iš jų gauna suaukojamo maisto, taigi, tyrimo imtis buvo aktuali.

Dauguma respondentų (64) gauna suaukotų maisto produktų iš maisto banko(-ų), pusė jų iš maisto produktų gamintojų, o dar trečioji grupė - iš žemės ūkio, didmeninės prekybos subjektų ir maisto skirstymo įmonių.

- 43% gauna maisto produktų kas dieną ar kas savaitę, 15% - tik kelis kartus per metus.
- Remiantis įmonių pateiktais atsakymais, dauguma labdaros organizacijų (94) pasiima paaukotą maistą iš įmonės.
- 73% respondentų išskirsto maisto produktus kitoms organizacijoms, 65% - tiesiogiai žmonėms, kuriems to reikia. 25% ruošia maistą savo virtuvėje.

45% susisiekiama su gavėjais telefonu. 39% nereikia susisiekti su gavėjais, nes jie ateina arba gyvena jų patalpose.

Plėtos poreikiai:

- Tik 5 organizacijos neveda dovanojamų produktų apskaitos. Labiausiai paplitęs apskaitos metodas (66%) yra perdavimo-priėmimo akto pasirašymas. 30% taiko daugiau nei vieną apskaitos metodą.
- Dauguma organizacijų taiko daugiau nei vieną maisto saugumo užtikrinimo praktiką. Dažniausiai naudojamos yra šios: galiojimo termino patikrinimas, sandėliavimo vietos valymas bei transporto priemonių valymas. Šioje srityje reikia daug ką pakeisti.
- 39% respondenčių-labdaros organizacijų nėra pasirašiusios sutarčių su maisto produktų dovanotojais.
- Dauguma organizacijų (50) atsakiusių į pateiktus klausimus galėtų išskirstyti daugiau maisto produktų, nei gauna dabar - pusė jų nuo 2 iki 8 kartų daugiau.
- Kaip ir buvo tikėtasi, dvigubai daugiau organizacijų (95) paprasčiau yra priimti negreitai gendančius, o ne šaldytus produktus (48). Tik 62 organizacijos turi šaldytuvus/šaldiklius maisto produktų laikymui, ir tik maža dalis turi kitokias patalpas atšaldytiems/užšaldytiems maisto produktams laikyti.

80% respondentų norėtų išbandyti projekto FoRWaRd metu sukurtas priemones. 43% taip pat sutiktų dalyvauti priemonių testavimo etape.

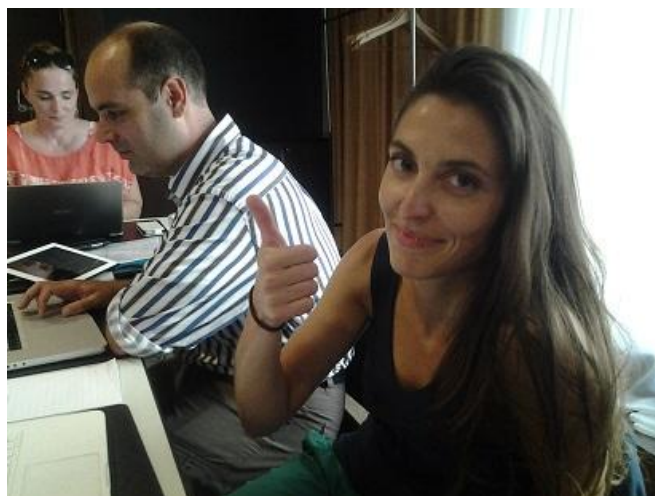
6 pav.: Labdaros organizacijų atsakymai apie tolimesnį dalyvavimą projekte FoRWaRd

Projekto partnerių posėdis Budapešte

Birželio 19 ir 20 dienomis projekto partneriai susitiko Budapešte aptarti žemiau nurodytų klausimų:

- regionines ataskaitas: regioninių tyrimų rezultatus, turimas mokomąsias medžiagas ir pirminius duomenis,
- poreikių analizės rezultatus (žr. aukščiau pateiktą informaciją) bei reikalingus mokymus,
- mokymo planą: turinį bei metodus,
- planuojamos IT sistemos, kurios pagalba bus galima išsaugoti ir panaudoti daugiau neparduotų maisto produktų, funkcijas bei veikimą,
- projekto pusmečio veiklos kokybės įvertinimo rezultatus,
- sklaidos planą,
- biudžeto ir finansinius klausimus, ypatingai ataskaitų už pirmuosius metų parengimo klausimus,
- Vengrijos maisto bankų asociacija trumpai pristatė projektą FUSION (7-as projektas, vykdomas siekiant sumažinti maisto produktų švaistymą).

Partneriai taip pat apsilankė renginio organizatoriaus, Vengrijos maisto bankų asociacijos, sandėlyje bei biure.

Sekantys veiksmai

Konsorciumas rengs e-mokymo bei kitų priemonių turinį iki šių metų pabaigos, ir mokymo sistema bus įdiegta bei paleista internete iki 2014 metų pradžios.

FoRWaRd konsorciumas

FoRWaRd konsorciumas sutelkė visus reikalingus įgūdžius, kurie yra būtini suplanuoti veiklai ir projekto tikslams pasiekti, įtraukiant visus vertės grandinės dalyvius, kurie yra reikalingi mokymo turinio ir platformos įgyvendinimui bei įvertinimui.

„TEMPO“ yra viena iš didžiausių mokymų bei konsultacinių kompanijų Čekijos Respublikoje. Kompanija įgijo puikų patirties ir profesinių žinių portfolio. Šiuo metu šią organizaciją sudaro 3 savarankiški skyriai, kurie vykdo veiklą mokymų, darbo su žmogiškaisiais išteklių ir ES plėtros projektų įgyvendinimo srityje s.

<http://www.tempo.cz/>

„Greenport Venlo“ yra ekonominis tinklas įmonių, organizacijų ir institucijų, susijusių su sodininkystės produktų tiekimo grandine. Šio tinklo inovacijų centras buvo įkurtas siekiant remti naujoves mažose ir vidutinėse įmonėse, susitelkiant ties dviem sritimis: maisto šviežumu ir žemės ūkio pramonės produktų logistika.

<http://www.greenportvenlo.nl/nl/innoveren>

Eurocrea Merchant ne tik teikia konsultacijas valdymo ir vadybos klausimais, bet taip pat organizuoja mokymo kursus bei dalyvauja ES projektų įgyvendinimo procese. Dalis kompanijos darbuotojų nuolat ieško geriausių Europos Komisijos siūlomų finansavimo galimybių bei kuria ir įgyvendina savo arba mažų ir vidutinių Italijos įmonių projektus.

www.eurocreamerchant.it

Pagrindinis Vengrijos maisto bankų asociacijos, kuri yra Europos maisto bankų federacijos (FEBA) narė, tikslas yra remti bado ir skurdo mažinimą surenkant bei išskirstant dovanotus maisto produktus Vengrijoje.

www.elelmiszerbank.hu

Lietuvos „Maisto bankas“ kasdien surenka ir išskirsto maisto produktus 32 Lietuvos miestuose. Didžiąją dalį surinkto maisto sudaro iš mažmenininkų surinkti maisto produktai, kurie priešingu atveju būtų išmetami. „Maisto bankas“ organizuoja viešas kampanijas, kuriomis siekiama propaguoti maisto atliekų kiekio mažinimą, atsakingą maisto vartojimą bei sveiką gyvenimą.

<http://www.maistobankas.lt/>

European Retail Academy (ERA) - akademinis tinklas, kurio pirminis tikslas yra kurti verslo-verslui (B2B) dialogą tarp taikomojo mokslo universitetų ir kolegijų bei padėti mažmeninės pramonės atstovams, kurie ieško partnerių pasirinktose šalyse.

<http://www.european-retail-academy.org/>

Lenkijos maisto bankų federacija yra ne pelno siekianti organizacija, savanorystę pagrįsta asociacija, kurią bendromis jėgomis įkūrė įvairūs Lenkijos maisto bankai. Federacijos misija yra kovoti su maisto švaistymu ir neprivalgymu Lenkijoje.

www.bankizywnosci.pl

Avaca Technologies S.A. (AT) yra Atėnuose, Graikijoje, įsikūrusi nepriklausoma konsultacinė įmonė, teikianti konsultavimo, informacinių technologijų ir inžinerijos paslaugas. Kompanija turi vidinę R&D komandą, o praeityje dalyvavo ES ar Graikijos vyriausybės finansuojamuose tyrimų projektuose.

<http://www.avaca.eu>

Projekto tikslai:

- Nustatyti bendrąsias strategijas, kurios padėtų užpildyti darbo rinkos įgūdžių, reikalingų sumažinti maisto švaistymą ir naudingai panaudoti neparduotus maisto produktus, trūkumą
- Apmokyti maisto tiekimo atstovus: 1) kaip mažinti iššvaistomų maisto produktų kiekį, 2) kaip išsaugoti bei efektyviai panaudoti neparduotus ir nesuvalgytus, bet maistui tinkamus, maisto produktus. Trumpai tariant, apmokyti maisto atliekų tvarkytojus.
- Sukurti e-mokymosi sistemą, kurioje būtų pateikiama mokomoji medžiaga su vaizdinėmis ir realybės imitavimo priemonėmis
- Sukurti technologiškai nesudėtingą IT sprendimą, leidžiantį susieti paramos maistu poreikius su atlikusiais maistui tinkamais maisto produktais
- Apmokyti labdarinių asociacijų, norinčių dalyvauti efektyvaus maistui tinkamų produktų panaudojimo procese, atstovus
- Skatinti Europos maisto pramonės bei tiekimo sektoriaus įmonių socialinę atsakomybę.